

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д.Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

СУЧАСНІ ФОРМИ І МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

*ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
14 грудня 2023 року*

ОДЕСА

УДК: 371.013+378(01)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, директор навчально-наукового інституту природничо-математичних наук, інформатики та менеджменту Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Соловейчук Олена Максимівна – фахівець Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери.

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №6 від 28.12.2023 р.)*

Рецензенти:

Дарманська І. М. – доктор педагогічних наук, доцент, декан факультету педагогічної освіти та філології Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Галус О. М. – доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Княжева І. А – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Сучасні форми і методи організації освітнього процесу в умовах цифрової трансформації: збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції. Одеса : Університет Ушинського, 2023. 118 с.

До збірника ввійшли матеріали всеукраїнської науково-методичної конференції, присвяченої різним аспектам організації освітнього процесу в умовах цифрової трансформації, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, підготовці фахівців соціономічної сфери у закладах освіти.

Науковці висвітлюють питання щодо сучасних форм і методів організації освітнього процесу в умовах цифрової трансформації.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

клас, і наповнити його завданнями, і отримати та оцінити результати «учнів», що надзвичайно корисно для майбутнього вчителя.

Звичайно, слід пам'ятати, що ніяка цифровізація не може замінити живого спілкування, однак при поміркованому поєднанні дистанційних та офлайн форм роботи можна досягти гарних результатів, а саме допомогти кожному учню проявити себе, зацікавитися предметом, а вчителям – виявити сильні сторони кожного учня, з'ясувати їхні вподобання та інтереси.

Список використаних джерел:

1. Струтинська О. В. Трансформація освіти в умовах розвитку цифрового суспільства: європейський досвід та перспективи для України. *Наук. вісн. Південноукр. нац. пед. ун-ту ім. К.Д.Ушинського*. Одеса, 2020. Вип. 3 (132). С.71-88. DOI: <http://doi.org/10.24195/2617-6688-2020-3-9>.

2. Худавердієва В. Тенденції цифрової трансформації освіти в сучасних умовах. *Педагогічні науки та освіта*. Випуск XL-XLI, 2022, С. 102-109.

3. Лупан І. В. Підготовка майбутніх вчителів до організації позакласної роботи з інформатики. *Наукові записки. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти*. Випуск 1. Кіровоград, 2011. С. 68-71.

4. Тиждень факультету продовжився інформатичним квестом «Метелик 3302». *Новини факультету математики, природничих наук та технологій*. URL: <https://phm.cuspu.edu.ua/facultet/novini/2106-tyzhden-fakultetu-prodovzhyvsia-informatychnym-kvestom-metelyk-3302.html>.

5. Інформатичний квест «Володарі терабайтів». *Новини факультету математики, природничих наук та технологій*. URL: <https://phm.cuspu.edu.ua/facultet/novini/2814-informatychnyi-kvest-volodari-terabaitiv.html>.

6. Лупан І. В., Резіна О. В. Методика навчання інформатики у дистанційному режимі. *Наукові записки. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти*. Випуск 15. Кропивницький, 2021. С.8-17.

МАСЮК Георгій Ігорович

ВПЛИВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ОСВІТУ

Цифрова трансформація сучасної освіти передбачає: створення безпечного електронного освітнього середовища, забезпечення необхідною цифровою інфраструктурою закладів освіти, підвищення рівня цифрової компетентності педагогічних працівників, автоматизацію збору і аналізу даних [1].

Застосування сучасних цифрових технологій змінюють підхід до навчання та надають нові можливості вчителям та учням. Це і створення Всеукраїнської школи он-лайн (дистанційні та факультативні курси) на е-

платформі, і підключення сторонніх інформаційних систем до ПАК «АКОМ» (центральної бази даних), і верифікованого обліку роботи закладів позашкільної освіти (е-Позашкілля), і створення цифрових аналогів документів для електронного документообігу (е-діловодство) тощо.

Серед сучасних трендів цифрової трансформації освіти видатне місце посів штучний інтелект (artificial intelligence) (AI). Як зазначають науковці, це колосальний крок людства у своєму розвитку, що відкриває широкі перспективи та можливості навчити «комп'ютер» «мислити» як людський мозок. Результатом досліджень основ фізіології і призначення нейронів у мозку, формального аналізу логіки висловлень (роботи Рассела і Уайтхеда), теорії обчислень (Тьюрінг) стала розробка інтелектуального програмного забезпечення та систем.

Під штучним інтелектом найчастіше розуміють галузь інформатики, яка займається розробкою інтелектуальних машин, здатних виконувати завдання, які зазвичай потребують людського інтелекту. Прикладами штучного інтелекту вважають сканер відбитків пальців у мобільному телефоні Face ID, друк тексту за допомогою T9, безліч чат-ботів, система «Розумний будинок», голосові помічники Alexa чи Siri, і, звичайно найпопулярніші сьогодні ChatGPT та Bard.

Типи штучного інтелекту поділяють за такими напрямками:

а) машинне навчання – найвідоміший тип AI – передбачає введення великих обсягів даних в алгоритм чи модель, які потім вчать робити прогнози або приймати рішення на основі цих даних (системи виявлення шахрайства, системи для аналізу даних про пацієнтів і прогнозування наслідків захворювань);

б) глибоке навчання – передбачає використання нейромереж для виявлення закономірностей у даних і підвищення точності (використовується у додатках для розпізнавання мови і зображень; самокеровані автомобілі);

в) обробка природної мови – дозволяє розуміти та інтерпретувати людську мову, генерувати природні відповіді (ChatGPT, додаток «віртуальний асистент» Alexa та Siri, чат-боти);

г) комп'ютерний зір – дозволяє аналізувати візуальні дані (зображення та відео) (самокеровані автомобілі, система розпізнавання облич людей) [2].

Сфера застосування штучного інтелекту постійно розвивається і залучає все більше аспектів нашого життя. Освіта не є винятком.

У цій статті розглянемо вплив штучного інтелекту на освіту (ai-education), його переваги та недоліки, а також пропонуємо рішення для подолання виникаючих проблем.

Дослідники у галузі освіти вже давно цікавляться впливом штучного інтелекту на навчально-пізнавальний процес. Згідно з дослідженням Інституту Ділової Інформатики та Автоматизації (Business Informatics and Automation Institute), штучний інтелект може полегшити і покращити процес навчання. Використання систем AI для індивідуалізації навчання дозволяє кожному учню

отримувати завдання та матеріали, які відповідають його потребам та рівню знань. Це робить навчання більш ефективним і цікавим для учнів [3].

Однією з основних переваг використання штучного інтелекту в освіті (ai-education) є можливість індивідуалізації навчання. Системи зі штучним інтелектом можуть аналізувати вміння та потреби кожного учня, надаючи відповідні завдання та матеріали. Це дозволяє учням навчатися за власним темпом та глибше розуміти навчальний матеріал.

Штучний інтелект також робить доступ до навчальних ресурсів більш доступним та зручним. Онлайн-платформи та мобільні додатки з інтелегентними системами надають учням можливість навчатися в будь-якому місці та в будь-який час. Це особливо корисно для тих, хто має обмежений доступ до традиційної освіти через віддаленість або інші обставини.

Інтерактивні системи зі штучним інтелектом можуть зробити навчання цікавішим та забавнішим для учнів. Граничні завдання, конкурентні елементи та нагороди можуть ефективно стимулювати мотивацію до навчання. Учні більше зацікавлені у процесі, коли він стає цікавим і викликає позитивні емоції.

Однак, існують також серйозні проблеми і занепокоєння, пов'язані з використанням штучного інтелекту в освіті. Один з найважливіших недоліків полягає в тому, що учні можуть розучитися навчатися. Іноді підкреслена легкість та зручність навчання з використанням AI-технологій може призвести до недостатньої сумлінності учнів, які можуть перестати приділяти достатню увагу своєму навчанню.

Ще однією проблемою є загроза дотримання академічної доброчесності. Застосування штучного інтелекту може бути розцінений як плагіат, як автоматичне написання рефератів, кваліфікаційних робіт та інших наукових творів. Це ставить під загрозу цілісність освітньої системи та може призвести до недобросовісного здобуття знань.

Для того, щоб використання штучного інтелекту в освіті було максимально корисним, необхідно вирішувати виникаючі проблеми. Одним із способів подолання ризику розучитися навчатися є розвиток навичок критичного мислення здобувачів освіти та навичок саморегуляції. Потрібно вчити здобувачів освіти критично оцінювати інформацію, яку вони знаходять в інтернеті та інших джерелах, активно брати участь у навчально-пізнавальному процесі. Важливо підкреслити, що штучний інтелект має бути для вчителя додатковим інструментом, а не його заміною. Вчитель може використовувати AI-системи для створення індивідуальних програм для учнів, а також для оцінювання успішності учнів, відстеження їхнього прогресу у навчанні та виявлення проблемних моментів [2].

Для забезпечення академічної доброчесності заклади освіти та педагоги повинні використовувати антиплагіатні програми та інші засоби для виявлення порушень. Важливо надавати учням належну інформацію про наслідки плагіату та підкреслювати важливість доброчесності у навчанні.

Отже, вплив штучного інтелекту на освіту весь час зростає. Серед переваг його застосування в освітньому процесі можна назвати такі: цілковите

забезпечення індивідуалізації навчання, зручний доступ до ресурсів та значне підвищення мотивації до навчання здобувачів освіти на різних її шаблях. Поряд з цим ризики розучитися навчатися та загроза дотримання академічної доброчесності потребують уваги та вирішення.

Штучний інтелект продовжує розвиватися і ставати більш досконалим. Розуміючи потенціал штучного інтелекту, важливо використовувати його можливості відповідально та етично. Це дозволить одержати від AI-технології користь, досягти більш якісної та доступної освіти для всіх її здобувачів.

Список використаних джерел:

1. Цифрова трансформація освіти і науки. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/cifrova-transformaciya-osviti-ta-nauki>.

2. Celik, I., Dinar, M., Muukkonen, H., Jarvela, S. (2022) The Promises and Challenges of Artificial Intelligence for Trachers: a Systematic Review of Research. URL: <https://d-nb.info/1260035166/34>.

3. Tuomi, I. (2018). The Impact of Artificial Intelligence on Learning, Teaching, and Education. *Policies for the future*. Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2018. 47s. URL: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/JRC113226>.

НЕПОМНЯЦА Ірина Миколаївна

ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: НОВІ ВИМОГИ ТА МОЖЛИВОСТІ

Актуальність теми цифрової компетентності для майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти набуває особливого значення в контексті сучасних освітніх тенденцій та викликів.

У сучасному світі, який швидко змінюється та все більше стає цифровим, цифрова компетентність стає ключовою для всіх професій, включаючи сферу освіти. Цифрова компетентність — це не просто вміння користуватися технологічними пристроями, але й здатність критично мислити, розв'язувати проблеми та ефективно комунікувати у цифровому середовищі. Ці навички є важливими для майбутніх фахівців закладів дошкільної освіти, оскільки вони допомагають адаптуватися до змінюваних вимог освітнього процесу та розвитку дітей.

У світлі цифрової трансформації освіти, важливість цифрової компетентності для майбутніх вихователів також зростає. Вони повинні бути готові до інтеграції цифрових технологій у освітній процес, що вимагає від них не тільки знання цих технологій, але й розуміння того, як ці технології можуть підвищити якість освіти.

Сучасний освітній простір швидко трансформується під впливом цифрових технологій. Це створює нові вимоги до навчальних методів і

КРАСНОПОЛЬСЬКА Тетяна Миколаївна E-learning course in the educational process of higher education institutions in the context of digitalization of education	56
КРЕСЮН Валентин Йосипович Необхідність розширення знань здобувачів вищої медичної освіти в галузі клінічної фармакології	59
ЛЕОНОВА Вероніка Іванівна Гармонізації емоційного стану особистості	62
ЛУПАН Ірина Володимирівна Підготовка майбутніх вчителів інформатики до дистанційного проведення позакласних заходів	64
МАСЮК Георгій Ігорович Вплив штучного інтелекту на освіту	66
НЕПОМНЯЦА Ірина Миколаївна Формування цифрової компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти: нові вимоги та можливості	69
ОРЛОВ Олександр Іванович Анкетування як метод опитування у практиці підготовки спортсменів	73
ПОЛЯК Катерина Юріївна Модерні методи і форми навчання у вищій школі як відповідь на виклики сучасного світу	77
РОМЕНСЬКА Тамара Григорівна Мотиваційно-адаптаційний етап технології формування соціально-побутових навичок у дітей дошкільного віку з дцп	81
РЯБІНОВА Ірина Михайлівна Впровадження новітніх методів проведення лекційного та практичного занять	85
ТЕМЧЕНКО Ользі Василівні Інформаційні системи й технології в управлінні: теоретичні аспекти	87
ТОКАРЄВ Олександр Віталійович Особливості дизайну інтерактивних засобів масових комунікацій. Роль чуттєвого та знакового апаратів свідомості людини	89
ФІЛІПЕНКО Ольга Іванівна Вища освіта в Україні: перспективи розвитку	91
ХЛЄБНИКОВА Таліна Миколаївна Підготовка менеджерів – керівників закладів освіти в умовах дистанційного навчання	93
ЧЕБИКІН Олексій Якович Стратегічні пріоритети розвитку бібліотеки Університету Ушинського в умовах цифрової трансформації	98
ЧЕРНОВОЛ-ТКАЧЕНКО Раїса Іванівна Новатики в освітньому просторі: проблеми і перспективи розвитку	101
ШЕПЕЛЬ Марина Євгенівна Using digital learning tools in teaching english students majoring in public management and administration	103
ШПАТАКОВА Оксана Леонідівна Методичні аспекти застосування інструментів цифровізації в умовах розвитку освітнього процесу	107